

Växjö kommuns yttrande över Utbildningsdepartementets remiss av Komvuxutredningens slutbetänkande, En andra och en annan chans - ett komvux i tiden (2018:17)

Växjö kommun lämnar nedanstående yttrande över remissen (diarienummer U2018/03652/GV):

Vuxenutbildningen behöver mer genomgripande förändringar för att möta samhällsutmaningarna om kompetensförsörjning, integration och välfärdens finansiering. En sådan förändring är att införa ett nationellt regelverk om resultatbaserad peng (SOU 2008: 17 kan ligga till grund), en annan är att införa ett nationellt frivux-system, där anordnarna själva blir huvudmän för vuxenutbildning, liksom i ungdomsgymnasiet. Det förutsätter ett tydligt och mer aktivt tillsynsansvar från Skolinspektionen.

Utifrån slutbetänkandets disposition har Växjö kommun nedanstående synpunkter. I övrigt instämmer Växjö kommun helt i de förslag som lagts fram av utredningen och har inga ytterligare synpunkter på dessa.

Kapitel 1 Författningsförslag

Kapitel 4 Utredningens övergripande förslag och bedömningar

Växjö kommun instämmer i förslaget att det i målformuleringen i skollagens 20 kap. 2 § framgår att även den kommunala vuxenutbildningen utgör en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet, och en grund för fortsatt utbildning. Det är av stor betydelse att den avgörande kopplingen till arbetsmarknaden nu tydliggörs och därmed tillfogas vuxenutbildningens övriga uppdrag i det livslånga lärandet. Växjö kommun arbetar redan på så vis att vuxenutbildning och arbetsmarknad ligger inom samma område i den kommunala organisationen.

Vidare ställer sig Växjö kommun bakom utredningens bedömning att vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada som avser studera inom särskild utbildning på gymnasial nivå för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden bör säkerställas ekonomiska förutsättningar för detta. I nuläget uppfattar Växjö kommun att gruppen riskerar att missgynnas ekonomiskt eftersom de riskerar att förlora olika former av ersättningsystem i samband med studier. Samtidigt vill Växjö kommun lyfta vikten av att det

efter avslutade studier måste finnas en beredskap hos arbetsgivare i form av faktiska arbetstillfällen för målgruppen. Ett led i detta kan vara att utbildningsanordnare samverkar med arbetsgivare för att erbjuda praktikplatser under utbildningen. På så vis skapas en möjlig väg in till arbetsmarknaden.

Växjö kommun välkomnar utredningens bedömning om behov av stärkt specialpedagogisk kompetens inom vuxenutbildningen. Vi upplever att allt fler som studerar vid den kommunala vuxenutbildningen har ”mindre med sig” och är mer studieovana, oavsett om det handlar om nyligen invandrade eller svenskfödda elever. Ett stärkt specialpedagogiskt stöd behövs även för att möta ökningen av elever med olika former av diagnoser och läs- och skrivsvårigheter. I det sammanhanget vill Växjö kommun lyfta att det vore rimligt att överväga särskilda statsbidrag för att tillsätta stärkt specialpedagogisk kompetens inom vuxenutbildningen. Detta för att kommuner runt om i landet ska klara av utmaningen rent ekonomiskt. Vidare vill Växjö kommun även betona att det finns fler kompetenser inom elevhälsan än den specialpedagogiska; medicinsk, psykologisk och psykosocial kompetens. För att på ett tillfredsställande sätt kunna möta alla elever inom vuxenutbildningen krävs ett stärkt stöd även gällande dessa kompetenser.

Kapitel 5 Alternativa urvalsregler för gymnasial komvux

Växjö kommun välkomnar den föreslagna ändringen av prioriteringsprincipen, som innebär att hänsyn ska tas till den sökandes behov av utbildning. Vi har länge ansett att en sådan prioritering är den mest lämpliga, och önskar även i tolkningen av den nya principen lägga till en bedömning om elevens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Detta eftersom så kallade ”skolmisslyckanden” varken är bra för individen eller kan sägas utgöra ett effektivt resursanvändande. Samtidigt vill Växjö kommun understryka att är viktigt att personer med begränsad utbildningsbakgrund som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden ges möjlighet att utbilda sig.

Växjö kommun anser att det är av vikt att det tas fram en tydlig vägledning för hur principen ska tolkas och användas. Detta för att tydliggöra i vilken utsträckning hänsyn ska tas till elevernas arbetsmarknadsrelaterade behov, men också för att tillförsäkra att utbildning som inte omedelbart leder till en anställning har ett fortsatt värde inom den kommunala vuxenutbildningen. En sådan vägledning tas rimligen fram av Skolverket i syfte att fungera som stöd för beslutsfattare i frågan. Växjö kommun vill poängtera att det måste vara individens, och arbetsmarknadens, behov som ska vara styrande och inte kommunens förutsättningar. Ett exempel på sådana är de ekonomiska förutsättningarna, som kan variera över hög- och lågkonjunktur. Vi ser en

risk att personer som står längre ifrån arbetsmarknaden och där mer omfattande utbildningsinsatser behövs nedprioriteras till förmån för personer i behov av kortare, och därmed billigare, utbildningsinsatser. Risken kan på lång sikt innebära att personer med begränsad utbildningsbakgrund går miste om möjligheten till utbildning, vilket kan leda till utanförskap.

Kapitel 7 En mer flexibel högskoleförberedande examen

Växjö kommun ser positivt på förslaget om en mer flexibel högskoleförberedande examen med inriktning på studieområden med områdesspecifika kurser, istället för programspecifika kurser. Grunden bör vara att det ska vara så enkelt som möjligt att utifrån de kurser som erbjuds kunna bygga en högskoleförberedande examen. Samtidigt anser vi att det för vår del sannolikt inte blir några större praktiska förändringar, mer än rörande gymnasie-/komvuxarbetet, eftersom vuxenutbildningen i dagsläget är kursbaserad och inte programbaserad.

Kapitel 8 Betygsrätt och entreprenad

Växjö kommun har redan genomfört att betygsrätt ska vara ett villkor för att överlämna uppgifter inom komvux på entreprenad, och är således positiva till att det skrivs in i regelverket. Vi vill dock poängtera att detta ställer krav på Skolverkets inspektioner av utbildning och att det är av stor betydelse att även olika former av anordnare utanför kommunal regi granskas.

Kapitel 9 Förändringar när det gäller särvux samt vidare studier för individer med intellektuell funktionsnedsättning

Växjö kommun instämmer i förslaget att särvux upphör som egen skolform till förmån för en sammanhållen kommunal vuxenutbildning. Vi vill dock lyfta vår uppfattning om att det antagligen skulle röra sig om få elever inom nuvarande särvux som skulle klara av att tillgodogöra sig en utbildning inom den reguljära vuxenutbildningen, sett till kursernas innehåll och studietakt. Detta påkallar behovet av individuella bedömningar för att minska risken för så kallade ”skolmisslyckanden” där eleverna inte klarar av att fullfölja en påbörjad utbildning.

Utredningen föreslår att kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå, och motsvarande inom träningsskolan och på gymnasial nivå, ska tillgängliggöras för vuxna utan utvecklingsstörning som i övrigt uppfyller behörighetskraven. Växjö kommun ställer sig bakom det förslaget. Vi ser att detta exempelvis skulle kunna gynna elever med mer omfattande neuropsykiatriska diagnoser. Samtidigt är det viktigt att ha i

åtanke att det sannolikt kan upplevas som stigmatiserande för en elev med en neuropsykiatrisk diagnos om hen placeras i en klass där övriga elever har en utvecklingsstörning. Så långt det är möjligt bör eleven istället kunna ges extra stöd av specialpedagogisk kompetens inom ramen för den reguljära vuxenutbildningen, inte minst eftersom det påverkar elevens möjligheter att studera vidare inom högskola/universitet.

Växjö kommun vill även lyfta risken för så kallade ”inläsningseffekter”, det vill säga att elever med exempelvis neuropsykiatriska diagnoser känner sig tvingade att studera inom den särskilda utbildningen till följd av att det saknas adekvat specialpedagogisk kompetens inom den reguljära vuxenutbildningen.

Kapitel 10 Kompetensutveckling

Växjö kommun vill särskilt lyfta att vi ser positivt på förslaget om riktade forskningsmedel för forskning om vuxnas lärande. Växjö kommun delar även utredningens bedömning om att ett eller flera lärosäten borde ta fram en lärarutbildning med profilering mot vuxenutbildning. I och med det ökade behovet av vuxenutbildning för att matcha arbetsmarknadens behov och krav är det väsentligt att den vuxenutbildning som bedrivs är evidensbaserad och genomförs på bästa möjliga sätt för att tillgodose alla elevers behov.

Kapitel 11 Samverkan kring regionalt yrkesvux

Växjö kommun ställer sig inte bakom förslaget om krav på samverkansavtal för statsbidrag gällande regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Vi är generellt positiva till att upprätta samverkansavtal vid sådan samverkan, men menar att det måste vara upp till kommunerna att avgöra vilka former för samverkan som fungerar för dem. Samtidigt vill vi understryka att samverkansavtal kan vara betydelsefullt för att exempelvis förtydliga roller och tillförsäkra att arbetet löper som planerat även om specifik personal byts ut. Växjö kommun vill även lyfta betydelsen av att kunna sluta samverkansavtal utanför den egna regionen. En kommun som tillhör en viss region kan ligga geografisk närmre en annan region, varför samverkan utanför den egna regionen blir mer praktiskt genomförbar.

Växjö kommun uppfattar att det i grunden handlar om att elever inte ska vara bundna till kommungränsen i valet av utbildning. En del i samverkansavtalet bör således tillförsäkra elevens rätt att faktiskt välja yrkesutbildning efter eget intresse. Vår uppfattning är att mindre kommuner ofta inte klarar av att erbjuda ett lika brett utbildningsutbud jämfört med större kommuner. Istället väljer de mindre kommunerna att erbjuda ett fåtal utbildningar. I strävan att fylla de egna utbildningsplatserna finns en risk att kommuner nekar elever

att välja en yrkesutbildning utanför kommungränsen. Vår uppfattning är dessutom att det i mindre kommuner finns en risk för att de få utbildningar som erbjuds utgörs av en eller ett par traditionellt ”kvinnliga” respektive ”manliga” utbildningar. För att elever ska kunna välja en yrkesutbildning de faktiskt har intresse för, oavsett vilken kommun de befinner sig i och oavsett könstillhörighet, anser vi att samverkansavtalen bör främja elevernas möjlighet att välja en yrkesutbildning utanför den egna kommungränsen.

Kapitel 12 Riksrekryterande yrkesutbildningar inom komvux och särvox

Växjö kommun vill särskilt lyfta att vi ser positivt på förslaget om att se över förutsättningarna för att införa riksrekryterande yrkesutbildningar inom komvux och särvox. Vi ser det som problematiskt när varje kommun eller region förväntas anordna dessa specifika utbildningar, eftersom det ofta saknas både ekonomiska förutsättningar och tillräckligt stora elevunderlag för att utbildningen ska vara praktiskt gångbar. Det är dock viktigt att detta samordnas och att det görs bedömningar utifrån behov av utbildningarna ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Detta för att minimera risken att vissa utbildningar totalt sett har för många utbildningsplatser medan andra har för få, sett till arbetsmarknadens behov.

Petra Höglund
utredare
Tel. 0470-41000

Nämnden för arbete och välfärd

Förslag till yttrande gällande komvuxutredningens slutbetänkande: En andra och en annan chans - ett komvux i tiden (2018:71), KS 2018-00478

Förslag till beslut

Nämnden för arbete och välfärd översänder nedanstående yttrande till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Utbildningsdepartementet har i remiss berett Växjö kommun tillfälle att lämna synpunkter på Komvuxutredningens slutbetänkande *En andra och en annan chans – ett komvux i tiden* (SOU 2018:71). Remissvaret ska ha inkommit till Utbildningsdepartementet senast den 12 december 2018.

Kommunstyrelsen har skickat remissen till nämnden för arbete och välfärd för yttrande senast den 16 november 2018.

Sammanfattning

Växjö kommun instämmer med majoriteten av de förslag som läggs fram av utredningen i slutbetänkandet. Däremot ställer sig Växjö inte bakom förslaget om krav på samverkansavtal vid samverkan kring regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Det bör vara upp till kommunerna att avgöra vilka samverkansformer som fungerar för dem.

I övrigt lyfts i det följande yttrandet Växjö kommuns kommentarer rörande ett urval av förslagen där kommunen önskar tillfoga förslagen ytterligare synpunkter och lyfta ett antal av förslagen som särskilt positiva.

Yttrande

Utifrån slutbetänkandets disposition har Växjö kommun nedanstående synpunkter. I övrigt instämmer Växjö kommun helt i de förslag som lagts fram av utredningen och har inga ytterligare synpunkter på dessa.

Kapitel 1 Författningsförslag

Kapitel 4 Utredningens övergripande förslag och bedömningar

Växjö kommun instämmer i förslaget att det i målformuleringen i skollagens 20 kap. 2 § framgår att även den kommunala vuxenutbildningen utgör en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet, och en grund för fortsatt utbildning. Det är av stor betydelse att den avgörande kopplingen till arbetsmarknaden nu tydliggörs och därmed tillfogas vuxenutbildningens övriga uppdrag i det livslånga lärandet. Växjö kommun arbetar redan på så vis att vuxenutbildning och arbetsmarknad ligger inom samma område i den kommunala organisationen.

Vidare ställer sig Växjö kommun bakom utredningens bedömning att vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada som avser studera inom särskild utbildning på gymnasial nivå för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden bör säkerställas ekonomiska förutsättningar för detta. I nuläget uppfattar Växjö kommun att gruppen riskerar att missgynnas ekonomiskt eftersom de riskerar att förlora olika former av ersättningsystem i samband med studier. Samtidigt vill Växjö kommun lyfta vikten av att det efter avslutade studier måste finnas en beredskap hos arbetsgivare i form av faktiska arbetstillfällen för målgruppen. Ett led i detta kan vara att utbildningsanordnare samverkar med arbetsgivare för att erbjuda praktikplatser under utbildningen. På så vis skapas en möjlig väg in till arbetsmarknaden.

Växjö kommun välkomnar utredningens bedömning om behov av stärkt specialpedagogisk kompetens inom vuxenutbildningen. Vi upplever att allt fler som studerar vid den kommunala vuxenutbildningen har ”mindre med sig” och är mer studieovana, oavsett om det handlar om nyligen invandrade eller svenskfödda elever. Ett stärkt specialpedagogiskt stöd behövs även för att möta ökningen av elever med olika former av diagnoser och läs- och skrivsvårigheter. I det sammanhanget vill Växjö kommun lyfta att det vore rimligt att överväga särskilda statsbidrag för att tillsätta stärkt specialpedagogisk kompetens inom vuxenutbildningen. Detta för att kommuner runt om i landet ska klara av utmaningen rent ekonomiskt. Vidare vill Växjö kommun även betona att det finns fler kompetenser inom elevhälsan än den specialpedagogiska; medicinsk, psykologisk och psykosocial kompetens. För att på ett tillfredsställande sätt kunna möta alla elever inom vuxenutbildningen krävs ett stärkt stöd även gällande dessa kompetenser.

Kapitel 5 Alternativa urvalsregler för gymnasial komvux

Växjö kommun välkomnar den föreslagna ändringen av prioriteringsprincipen, som innebär att hänsyn ska tas till den sökandes behov av utbildning. Vi har länge ansett att en sådan prioritering är den mest lämpliga, och önskar även i tolkningen av den nya principen lägga till en bedömning om elevens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Detta eftersom så kallade ”skolmisslyckanden” varken är bra för individen eller kan sägas utgöra ett effektivt resursanvändande. Samtidigt vill Växjö kommun understryka att är viktigt att personer med begränsad utbildningsbakgrund som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden ges möjlighet att utbilda sig.

Växjö kommun anser att det är av vikt att det tas fram en tydlig vägledning för hur principen ska tolkas och användas. Detta för att tydliggöra i vilken utsträckning hänsyn ska tas till elevernas arbetsmarknadsrelaterade behov, men också för att tillförsäkra att utbildning som inte omedelbart leder till en anställning har ett fortsatt värde inom den kommunala vuxenutbildningen. En sådan vägledning tas rimligen fram av Skolverket i syfte att fungera som stöd för beslutsfattare i frågan. Växjö kommun vill poängtera att det måste vara individens, och arbetsmarknadens, behov som ska vara styrande och inte kommunens förutsättningar. Ett exempel på sådana är de ekonomiska förutsättningarna, som kan variera över hög- och lågkonjunktur. Vi ser en risk att personer som står längre ifrån arbetsmarknaden och där mer omfattande utbildningsinsatser behövs nedprioriteras till förmån för personer i behov av kortare, och därmed billigare, utbildningsinsatser. Risken kan på lång sikt innebära att personer med begränsad utbildningsbakgrund går miste om möjligheten till utbildning, vilket kan leda till utanförskap.

Kapitel 7 En mer flexibel högskoleförberedande examen

Växjö kommun ser positivt på förslaget om en mer flexibel högskoleförberedande examen med inriktning på studieområden med områdesspecifika kurser, istället för programspecifika kurser. Grunden bör vara att det ska vara så enkelt som möjligt att utifrån de kurser som erbjuds kunna bygga en högskoleförberedande examen. Samtidigt anser vi att det för vår del sannolikt inte blir några större praktiska förändringar, mer än rörande gymnasie-/komvuxarbetet, eftersom vuxenutbildningen i dagsläget är kursbaserad och inte programbaserad.

Kapitel 8 Betygsrätt och entreprenad

Växjö kommun har redan genomfört att betygsrätt ska vara ett villkor för att överlämna uppgifter inom komvux på entreprenad, och är således positiva till att det skrivs in i regelverket. Vi vill dock poängtera att detta ställer krav på

Skolverkets inspektioner av utbildning och att det är av stor betydelse att även olika former av anordnare utanför kommunal regi granskas.

Kapitel 9 Förändringar när det gäller särvux samt vidare studier för individer med intellektuell funktionsnedsättning

Växjö kommun instämmer i förslaget att särvux upphör som egen skolform till förmån för en sammanhållen kommunal vuxenutbildning. Vi vill dock lyfta vår uppfattning om att det antagligen skulle röra sig om få elever inom nuvarande särvux som skulle klara av att tillgodogöra sig en utbildning inom den reguljära vuxenutbildningen, sett till kursernas innehåll och studietakt. Detta påkallar behovet av individuella bedömningar för att minska risken för så kallade "skolmisslyckanden" där eleverna inte klarar av att fullfölja en påbörjad utbildning.

Utredningen föreslår att kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå, och motsvarande inom träningskolan och på gymnasial nivå, ska tillgängliggöras för vuxna utan utvecklingsstörning som i övrigt uppfyller behörighetskraven. Växjö kommun ställer sig bakom det förslaget. Vi ser att detta exempelvis skulle kunna gynna elever med mer omfattande neuropsykiatriska diagnoser. Samtidigt är det viktigt att ha i åtanke att det sannolikt kan upplevas som stigmatiserande för en elev med en neuropsykiatrisk diagnos om hen placeras i en klass där övriga elever har en utvecklingsstörning. Så långt det är möjligt bör eleven istället kunna ges extra stöd av specialpedagogisk kompetens inom ramen för den reguljära vuxenutbildningen, inte minst eftersom det påverkar elevens möjligheter att studera vidare inom högskola/universitet.

Växjö kommun vill även lyfta risken för så kallade "inlåsningseffekter", det vill säga att elever med exempelvis neuropsykiatriska diagnoser känner sig tvingade att studera inom den särskilda utbildningen till följd av att det saknas adekvat specialpedagogisk kompetens inom den reguljära vuxenutbildningen.

Kapitel 10 Kompetensutveckling

Växjö kommun vill särskilt lyfta att vi ser positivt på förslaget om riktade forskningsmedel för forskning om vuxnas lärande. Växjö kommun delar även utredningens bedömning om att ett eller flera lärosäten borde ta fram en lärarutbildning med profilering mot vuxenutbildning. I och med det ökade behovet av vuxenutbildning för att matcha arbetsmarknadens behov och krav är det väsentligt att den vuxenutbildning som bedrivs är evidensbaserad och genomförs på bästa möjliga sätt för att tillgodose alla elevers behov.

Kapitel 11 Samverkan kring regionalt yrkesvux

Växjö kommun ställer sig inte bakom förslaget om krav på samverkansavtal för statsbidrag gällande regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Vi är generellt positiva till att upprätta samverkansavtal vid sådan samverkan, men menar att det måste vara upp till kommunerna att avgöra vilka former för samverkan som fungerar för dem. Samtidigt vill vi understryka att samverkansavtal kan vara betydelsefullt för att exempelvis förtydliga roller och tillförsäkra att arbetet löper som planerat även om specifik personal byts ut. Växjö kommun vill även lyfta betydelsen av att kunna sluta samverkansavtal utanför den egna regionen. En kommun som tillhör en viss region kan ligga geografisk närmre en annan region, varför samverkan utanför den egna regionen blir mer praktiskt genomförbar.

Växjö kommun uppfattar att det i grunden handlar om att elever inte ska vara bundna till kommungränsen i valet av utbildning. En del i samverkansavtalet bör således tillförsäkra elevens rätt att faktiskt välja yrkesutbildning efter eget intresse. Vår uppfattning är att mindre kommuner ofta inte klarar av att erbjuda ett lika brett utbildningsutbud jämfört med större kommuner. Istället väljer de mindre kommunerna att erbjuda ett fåtal utbildningar. I strävan att fylla de egna utbildningsplatserna finns en risk att kommuner nekar elever att välja en yrkesutbildning utanför kommungränsen. Vår uppfattning är dessutom att det i mindre kommuner finns en risk för att de få utbildningar som erbjuds utgörs av en eller ett par traditionellt ”kvinnliga” respektive ”manliga” utbildningar. För att elever ska kunna välja en yrkesutbildning de faktiskt har intresse för, oavsett vilken kommun de befinner sig i och oavsett könstillhörighet, anser vi att samverkansavtalen bör främja elevernas möjlighet att välja en yrkesutbildning utanför den egna kommungränsen.

Kapitel 12 Riksrekryterande yrkesutbildningar inom komvux och särsvux

Växjö kommun vill särskilt lyfta att vi ser positivt på förslaget om att se över förutsättningarna för att införa riksrekryterande yrkesutbildningar inom komvux och särsvux. Vi ser det som problematiskt när varje kommun eller region förväntas anordna dessa specifika utbildningar, eftersom det ofta saknas både ekonomiska förutsättningar och tillräckligt stora elevunderlag för att utbildningen ska vara praktiskt gångbar. Det är dock viktigt att detta samordnas och att det görs bedömningar utifrån behov av utbildningarna ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Detta för att minimera risken att vissa utbildningar totalt sett har för många utbildningsplatser medan andra har för få, sett till arbetsmarknadens behov.

Beslutet skickas till

För åtgärd
Kommunstyrelsen

Per Sandberg
förvaltningschef

Elisabeth von Schantz Malmefeldt
avdelningschef

§ 412

Dnr 2018-00478

Yttrande över Utbildningsdepartementets remiss av Komvuxutredningens slutbetänkande, En andra och en annan chans - ett komvux i tiden (2018:17)

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen lämnar yttrande över remissen i enlighet med nämnden för arbete och välfärds yttrande i § 216/2018 där det bland annat framgår att nämnden instämmer med majoriteten av de förslag som läggs fram av utredningen i slutbetänkandet.

Bakgrund

Komvuxutredningen, U 2017:01, överlämnar sitt slutbetänkande En andra och en annan chans – ett komvux i tiden, SOU 2018:71. Utredningen har haft till uppdrag att undersöka behovet av förändringar i regleringen av vuxenutbildningen, huvudsakligen när det gäller kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särvux).

Beslutsunderlag

Arbetsutskottet har i § 568/2018 föreslagit att kommunstyrelsen lämnar yttrande över remissen i enlighet med nämnden för arbete och välfärds yttrande i § 216/2018 där det bland annat framgår att nämnden instämmer med majoriteten av de förslag som läggs fram av utredningen i slutbetänkandet.

Nämnden för arbete och välfärd har i § 216/2018 lämnat nedanstående yttrande:

Nämnden för arbete och välfärd antar yttrandet som sitt eget och översänder yttrandet till kommunstyrelsen med följande tillägg:

Vuxenutbildningen behöver mer genomgripande förändringar för att möta samhällsutmaningarna om kompetensförsörjning, integration och välfärdens finansiering. En sådan förändring är att införa ett nationellt regelverk om resultatbaserad peng (SOU 2008: 17 kan ligga till grund), en annan är att införa ett nationellt frivux-system, där anordnarna själva blir huvudmän för vuxenutbildning, liksom i ungdomsgymnasiet. Det förutsätter ett tydligt och mer aktivt tillsynsansvar från Skolinspektionen.

Yttrande

Utifrån slutbetänkandets disposition har Växjö kommun nedanstående synpunkter. I övrigt instämmer Växjö kommun helt i de förslag som lagts fram av utredningen och har inga ytterligare synpunkter på dessa.

Kapitel 1 Författningsförslag

Kapitel 4 Utredningens övergripande förslag och bedömningar

Växjö kommun instämmer i förslaget att det i målformuleringen i skollagens 20 kap. 2 § framgår att även den kommunala vuxenutbildningen utgör en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet, och en grund för fortsatt utbildning. Det är av stor betydelse att den avgörande kopplingen till arbetsmarknaden nu tydliggörs och därmed tillfogas vuxenutbildningens övriga uppdrag i det livslånga lärandet. Växjö kommun arbetar redan på så vis att vuxenutbildning och arbetsmarknad ligger inom samma område i den kommunala organisationen.

Vidare ställer sig Växjö kommun bakom utredningens bedömning att vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada som avser studera inom särskild utbildning på gymnasial nivå för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden bör säkerställas ekonomiska förutsättningar för detta. I nuläget uppfattar Växjö kommun att gruppen riskerar att missgynnas ekonomiskt eftersom de riskerar att förlora olika former av ersättningsystem i samband med studier. Samtidigt vill Växjö kommun lyfta vikten av att det efter avslutade studier måste finnas en beredskap hos arbetsgivare i form av faktiska arbetstillfällen för målgruppen. Ett led i detta kan vara att utbildningsanordnare samverkar med arbetsgivare för att erbjuda praktikplatser under utbildningen. På så vis skapas en möjlig väg in till arbetsmarknaden.

Växjö kommun välkomnar utredningens bedömning om behov av stärkt specialpedagogisk kompetens inom vuxenutbildningen. Vi upplever att allt fler som studerar vid den kommunala vuxenutbildningen har ”mindre med sig” och är mer studieovana, oavsett om det handlar om nyligen invandrade eller svenskfödda elever. Ett stärkt specialpedagogiskt stöd behövs även för att möta ökningen av elever med olika former av diagnoser och läs- och skrivsvårigheter. I det sammanhanget vill Växjö kommun lyfta att det vore rimligt att överväga särskilda statsbidrag för att tillsätta stärkt specialpedagogisk kompetens inom vuxenutbildningen. Detta för att kommuner runt om i landet ska klara av utmaningen rent ekonomiskt. Vidare vill Växjö kommun även betona att det finns fler kompetenser inom elevhälsan än den specialpedagogiska; medicinsk, psykologisk och psykosocial kompetens. För att på ett tillfredsställande sätt kunna möta alla

elever inom vuxenutbildningen krävs ett stärkt stöd även gällande dessa kompetenser.

Kapitel 5 Alternativa urvalsregler för gymnasial komvux

Växjö kommun välkomnar den föreslagna ändringen av prioriteringsprincipen, som innebär att hänsyn ska tas till den sökandes behov av utbildning. Vi har länge ansett att en sådan prioritering är den mest lämpliga, och önskar även i tolkningen av den nya principen lägga till en bedömning om elevens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Detta eftersom så kallade "skolmisslyckanden" varken är bra för individen eller kan sägas utgöra ett effektivt resursanvändande. Samtidigt vill Växjö kommun understryka att är viktigt att personer med begränsad utbildningsbakgrund som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden ges möjlighet att utbilda sig.

Växjö kommun anser att det är av vikt att det tas fram en tydlig vägledning för hur principen ska tolkas och användas. Detta för att tydliggöra i vilken utsträckning hänsyn ska tas till elevernas arbetsmarknadsrelaterade behov, men också för att tillförsäkra att utbildning som inte omedelbart leder till en anställning har ett fortsatt värde inom den kommunala vuxenutbildningen. En sådan vägledning tas rimligen fram av Skolverket i syfte att fungera som stöd för beslutsfattare i frågan. Växjö kommun vill poängtera att det måste vara individens, och arbetsmarknadens, behov som ska vara styrande och inte kommunens förutsättningar. Ett exempel på sådana är de ekonomiska förutsättningarna, som kan variera över hög- och lågkonjunktur. Vi ser en risk att personer som står längre ifrån arbetsmarknaden och där mer omfattande utbildningsinsatser behövs nedprioriteras till förmån för personer i behov av kortare, och därmed billigare, utbildningsinsatser. Risken kan på lång sikt innebära att personer med begränsad utbildningsbakgrund går miste om möjligheten till utbildning, vilket kan leda till utanförskap.

Kapitel 7 En mer flexibel högskoleförberedande examen

Växjö kommun ser positivt på förslaget om en mer flexibel högskoleförberedande examen med inriktning på studieområden med områdesspecifika kurser, istället för programspecifika kurser. Grunden bör vara att det ska vara så enkelt som möjligt att utifrån de kurser som erbjuds kunna bygga en högskoleförberedande examen. Samtidigt anser vi att det för vår del sannolikt inte blir några större praktiska förändringar, mer än rörande gymnasie-/komvuxarbetet, eftersom vuxenutbildningen i dagsläget är kursbaserad och inte programbaserad.

Kapitel 8 Betygsrätt och entreprenad

Växjö kommun har redan genomfört att betygsrätt ska vara ett villkor för att överlämna uppgifter inom komvux på entreprenad, och är således positiva till att det skrivs in i regelverket. Vi vill dock poängtera att detta ställer krav på Skolverkets inspektioner av utbildning och att det är av stor betydelse att även olika former av anordnare utanför kommunal regi granskas.

Kapitel 9 Förändringar när det gäller särsvux samt vidare studier för individer med intellektuell funktionsnedsättning

Växjö kommun instämmer i förslaget att särsvux upphör som egen skolform till förmån för en sammanhållen kommunal vuxenutbildning. Vi vill dock lyfta vår uppfattning om att det antagligen skulle röra sig om få elever inom nuvarande särsvux som skulle klara av att tillgodogöra sig en utbildning inom den reguljära vuxenutbildningen, sett till kursernas innehåll och studietakt. Detta påkallar behovet av individuella bedömningar för att minska risken för så kallade ”skolmisslyckanden” där eleverna inte klarar av att fullfölja en påbörjad utbildning.

Utredningen föreslår att kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå, och motsvarande inom träningskolan och på gymnasial nivå, ska tillgängliggöras för vuxna utan utvecklingsstörning som i övrigt uppfyller behörighetskraven. Växjö kommun ställer sig bakom det förslaget. Vi ser att detta exempelvis skulle kunna gynna elever med mer omfattande neuropsykiatriska diagnoser. Samtidigt är det viktigt att ha i åtanke att det sannolikt kan upplevas som stigmatiserande för en elev med en neuropsykiatrisk diagnos om hen placeras i en klass där övriga elever har en utvecklingsstörning. Så långt det är möjligt bör eleven istället kunna ges extra stöd av specialpedagogisk kompetens inom ramen för den reguljära vuxenutbildningen, inte minst eftersom det påverkar elevens möjligheter att studera vidare inom högskola/universitet.

Växjö kommun vill även lyfta risken för så kallade ”inläsningseffekter”, det vill säga att elever med exempelvis neuropsykiatriska diagnoser känner sig tvingade att studera inom den särskilda utbildningen till följd av att det saknas adekvat specialpedagogisk kompetens inom den reguljära vuxenutbildningen.

Kapitel 10 Kompetensutveckling

Växjö kommun vill särskilt lyfta att vi ser positivt på förslaget om riktade forskningsmedel för forskning om vuxnas lärande. Växjö kommun delar även utredningens bedömning om att ett eller flera lärosäten borde ta fram en lärarutbildning med profilering mot vuxenutbildning. I och med det ökade

behovet av vuxenutbildning för att matcha arbetsmarknadens behov och krav är det väsentligt att den vuxenutbildning som bedrivs är evidensbaserad och genomförs på bästa möjliga sätt för att tillgodose alla elevers behov.

Kapitel 11 Samverkan kring regionalt yrkesvux

Växjö kommun ställer sig inte bakom förslaget om krav på samverkansavtal för statsbidrag gällande regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Vi är generellt positiva till att upprätta samverkansavtal vid sådan samverkan, men menar att det måste vara upp till kommunerna att avgöra vilka former för samverkan som fungerar för dem. Samtidigt vill vi understryka att samverkansavtal kan vara betydelsefullt för att exempelvis förtydliga roller och tillförsäkra att arbetet löper som planerat även om specifik personal byts ut. Växjö kommun vill även lyfta betydelsen av att kunna sluta samverkansavtal utanför den egna regionen. En kommun som tillhör en viss region kan ligga geografisk närmre en annan region, varför samverkan utanför den egna regionen blir mer praktiskt genomförbar.

Växjö kommun uppfattar att det i grunden handlar om att elever inte ska vara bundna till kommungränsen i valet av utbildning. En del i samverkansavtalet bör således tillförsäkra elevens rätt att faktiskt välja yrkesutbildning efter eget intresse. Vår uppfattning är att mindre kommuner ofta inte klarar av att erbjuda ett lika brett utbildningsutbud jämfört med större kommuner. Istället väljer de mindre kommunerna att erbjuda ett fåtal utbildningar. I strävan att fylla de egna utbildningsplatserna finns en risk att kommuner nekar elever att välja en yrkesutbildning utanför kommungränsen. Vår uppfattning är dessutom att det i mindre kommuner finns en risk för att de få utbildningar som erbjuds utgörs av en eller ett par traditionellt ”kvinnliga” respektive ”manliga” utbildningar. För att elever ska kunna välja en yrkesutbildning de faktiskt har intresse för, oavsett vilken kommun de befinner sig i och oavsett könstillhörighet, anser vi att samverkansavtalen bör främja elevernas möjlighet att välja en yrkesutbildning utanför den egna kommungränsen.

Kapitel 12 Riksrekryterande yrkesutbildningar inom komvux och särsvux

Växjö kommun vill särskilt lyfta att vi ser positivt på förslaget om att se över förutsättningarna för att införa riksrekryterande yrkesutbildningar inom komvux och särsvux. Vi ser det som problematiskt när varje kommun eller region förväntas anordna dessa specifika utbildningar, eftersom det ofta saknas både ekonomiska förutsättningar och tillräckligt stora elevunderlag för att utbildningen ska vara praktiskt gångbar. Det är dock viktigt att detta samordnas och att det görs bedömningar utifrån behov av utbildningarna ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Detta för att minimera risken att vissa utbildningar totalt sett har för många utbildningsplatser medan andra har för

få, sett till arbetsmarknadens behov.

Yrkanden

Oliver Rosengren (M): Bifall till arbetsutskottets förslag.

Martin Edberg (S): Bifall till förvaltningen för arbete och välfärds förslag till beslut som framgår i skrivelse daterad 31 oktober 2018.

Beslutsordning

Ordförande Anna Tenje (M) frågar vilket av yrkandena som ska antas och konstaterar att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag.

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

För kännedom

Nämnden för arbete och välfärd